

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 153. szám Gergurov-féle házban,
ova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
temények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bács megyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.
Felelős szerkesztő és kiadófeljogosult:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Égész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Szervezkedjünk!

A király folyó hó 5-én trónbeszédrel, — melyet lapunk más helyén közlünk — berekesztette az országgyűlést.

E ténnyel az alkotmányos kormányzás egy sarkalatos joga a választó polgárok vállaira nehezedett, ugyanis az új országgyűlés legfőbb tényezője, a képviselőház megalakítása, tagjainak megválasztása s ez uton az ország alkotmányos kormánya a választók legjobb meggyőződésének ítélőszéke elé állítottatott s joguk van kimondani a Bánffy kormányra a „pereat”-ot.

Ha a nemzet választópolgárainak többsége azt akarja, hogy a kormányzati közhatalmat tovább is a Bánffy-kormány gyakorolja, akkor a kerületek legtöbbszörében kormánypárti jelöltet választ, ellen esetben a kormánypárt kisebbségre jut s bukik.

Legalább így kellene ennek lennie.

De így van-e?
Nincs!

Magyarország választó polgárai nem járulhatnak szabadon s függetlenül a választói urnák elé, hogy meggyőződésük szerint szavazzanak s válasszanak képviselőket, hanem főispánok, főszolgabírák, községi jegyzők, csendőrök s fegyveres katonák közbejöttel mellett, a hivatalos befolyás, presziók és erőszakosságok egész láncolata közt folyik le ország-szerte az alkotmányos harez s a többség egyszerűen kizsaroltatik.

Ily körülmények között előrelátható az, hogy a Bánffy-kormány, mely az alkotmányos aera alatt fennállott kormányok közt a leggyengébb s Ausztriával szemben a legerőtlenebb, melynek tagjai a parlament közepes tehetsége közül lettek kiválogatva, mely-

nek tehát az országban semmi népszerűsége nincs, — nagy többséggel fog az urnákból kikerülni, szegyenére az alkotmánynak s neveltségére a parlamentarizmusznak.

Mindazonáltal az ország valódi közvéleménye is kifejezésre fog jutni az ellenzéki pártok győzelmeiben s kétségtelen, hogy az új parlament se fog a Bánffy-kormánynak rózsa-ágyat vetni, ha mindjárt a számszerinti többséggel meg is ajándékozza.

Főképp Bács megyében fog az ellenzék heves esatákat vivni a kormánypárttal s előre látható, hogy a győzelem az ellenzék javára fog pálmát teremni.

Eddigelő a kerületek mindenikében erős ellenzéki szellem, s harca kész hangulat uralkodik, jóllehet még a jelölések nem történtek meg.

Ez azonban nem jelenti sem az ellenzéki vezérek téllenségét, sem a választók késlekedését.

A bács megyei ellenzék szikla szilárdan áll vezére Szemző István pártelnök mellett, a ki tőle telhető erélyt s odaadást tanúsít a nemzeti párt legszentebb érdekei iránt, s a kít a párt is hiven s kitartással követ, bármerre vagy bárhova vezesse is!

Amde az első s legfontosabb feladat megoldása a választók kezében van, s azok vannak hivatva azt megoldani.

A jelölt megválasztása s fölléptetése helyes alkotmányjogi szempontból a választók kötelessége s nekik kell az első lépést ez irányban megtenni.

Semmi kétségünk az iránt, hogy minden egyes községben az igazi ellenzéki választók mielőbb szervezkedni fognak s már lapunk legközelebbi számában regisztrálni fogjuk a történt megálapodásokat!

Hivatalos korteskedés.

Ha az Isten oly látkörrel áldana meg téged kedves polgártársam, hogy megyénket pontról-pontra áttekinthetnéd, nem látnál most egyebet az ország és dűlőutakon, mint száguldó hintókat, melyekben kedélyesen cigározó szolgabírák és konzra leső notabilitások ülnek s engedelmeskednek a felsőbb parancsnak, hogy az elrendelt hangulatot pénzzel, borral, de okvetlenül megteremtsék — a kormánypárt részére.

Egyszóval járja a hivatalos korteskedés.

A községi pártelnökök éjjel is fölveretnek álmaikból s a kapott utasítás értelmében lóhalálában intézkednek, hogy másnapra a hívők egybegyűljenek. — Reménysugárzó arccal várják a szolgabíró urat s bírokra kelnek a kolomposok a jó hírek bejelentéseért.

Jegyzők, segédjegyzők, és végrehajtók mozgósítva vannak.

Ilyenkor feledve vannak a hivatali mulasztások, fegyelmi vétségek és más egyéb olyas dolgok, melyeknek letárgyalására a törvényszék volna a leghivatottabb.

De ez időszerint minden megvan bocsájtvá az egyedüli szent és üdvözítő „liberalizmus”-ért.

Liberalizmus! — mily dicső, mily magasztos fogalom vagy te! Testet öltve olyan voltál ezelőtt 22-évvél, mint egy mennyei szűz, kit szent tisztelettel vettek körül e haza hú fiai s féltékenyen őriztek tégedet minden önérdektől, aljas számítástól menten. Mosolygásod égi fénnel árasztott el s erős volt bennünk a hit, a remény, hogy te örökké oly ragyogó és mocsoktalan maradsz, amilyen tiszta és szeplőtlen voltál akkor, amikor nemzeti lobogónkra felírták a te szent nevedet azok, akikben oly erős volt bizodalmunk, mint a hogy nem kételkedtünk a te örökké ragyogó tisztaságodban.

És mire lettél a téged ápoló kezek alatt!

Arczodról ím rég letűnt a szűzies hamv s azt undok mérges festékekkel akarod rá visszavarázsolni. — Becsületedben fokról-fokra súlyedtél és egy közönséges csapszéki dámává züllöttél, kitől mindenki utálattal fordul el s aki magának csak bódító italokkal, ocsmány ígéretekkel s bűzhödtt bankókkal tud híveket toborzani.

Igen, ennek az elzüllött liberálistusznak toborzanak híveket a szolgabírák.

Kisbírókat, rendőröket küldenek a választókért, hogy a szolgabíró úr „kéreti lenne szíves“ az értekezletre „elfáradni.“

A szegény polgár majd lerogy e nagy garmada megtiszteltetéstől, — mert hiszen normális időszakban csak a „hivatja“ meg a „rögtön“ szokott használatni. — Most kezét is fognak vele, a vállát veregetik s borral fojtják le benne az önértetet, a jobb érzést.

Ezzel a hurkot már rávetették s mind szorosabbra húzzák rajta össze. Mikor aztán csendőrfedezet mellett le is szavazott szegény s a mámor elmúlik, akkor látja, akkor érzi csak, hogy tulajdonképpen úgy bántak vele, mint azzal a szegény tudatlan jószággal, melyet kötőféken vezetnek a vágóhídra.

De azért hát éljen a „liberalizmus“!

Polgártársak, testvérek! Nemzetünk felett a sors ezredéves diadalzékere gördült el. Ragyogó volt,

mint hazánk s nemzetünk dicső és magasztos történelmének ércslapjai. De láttátok-e e diadalszékér keréktálpán, agyán és küllőin ama piros foltokat, melyeket a lomb és virágfűzér sem tudtak eltakarni?

E piros foltok őseinknek, a mi félisteneinknek édes hazánkért ontott vére volt.

Oh, legyünk méltók állhatatosságban, kitartásban és becsületben őseinkhez. — Mutassuk meg a világnak, hogy vannak még Magyarországon független, szabadgondolkodású, önzetlen polgárok, kiket sem zsíros koncokkal, sem megfélemlítésekkel nem lehet nemzeti elveiktől eltántorítani.

Miként a sátán ereje megtörik a Megváltó keresztjén, ép úgy fog megtörni e tehetetlen kormány erőszakossága a mi hithűségünkön, állhatatosságunkon és ama lobogótól, amelyre mi önmagunk irtuk fel e jelszót:

„Mindent a nemzetért!“

Rohanva közeleg az óra, amikor minden egyes polgára e hazának szavazatával fog ítéletet mondhatni a jelen kormányrendszer felett.

Ép ezért maradjunk hűek egymáshoz, hűek elveinkhez és zászlónkhoz. — Ne csüggedjünk, ne essünk ketségbe az erőszakoskodások alatt, hanem erősítse tiszta lelkiismeretünket és szívünket ama szent, ama magasztos tudat, hogy velünk van és velünk lesz mindenkor, a magyarok hatalmas Istene!

jb.

Országos kerékpárverseny Zomborban.

A zombori kerékpár-egylet f. hó 4-én a bezdáni országuton országos kerékpárversenyt rendezett, mely minden tekintetben nagyon sikerült.

A verseny érdekességét az a körülmény is emelte, hogy országos hírv biciklisták is részt vettek.

A sikerhez természetesen nagyban hozzájárult a gyöngyöri szép idő is. A verseny alatt a pétervárad 70-ik gyalogezred zenekara játszott a nagy számban megjelent szép és előkelő közönség élvezetére.

A versenyzők az érmeiken kívül igen diszes tiszteletdíjakat is kaptak, különösen a főispán által adományozott szelencze igen szép s értékes.

A verseny eredménye a következő:

1. Főverseny.

Távolság 40 kilométer. Elsőnek a diszelőnk tiszteletdíja és nagy ezüst érem, másodiknak tiszteletdíj és kis ezüst érem; harmadik és negyediknek bronz érem.

Neveztek és indultak: Hentz Győző (P. P. K. E. Pécs), kék-sárga. Marschal István (Z. K. E.), rozsaszinfehér. Gillemot Ferencz (B. T. E. Budapest) Bukvich Szaniszló (Sz. S. E. Szabadka), kék-fehér. Pompár Geza (P. P. K. E. Pécs), kék-sárga. Schváb Béla (H. M. B. C. Budapest), sárga. Eihorn Emil (H. M. B. C. Budapest), szürke. Kanyó Ferenc (P. P. K. E. Pécs), fehér-fekete.

Első Schváb Béla 1 óra 19 perc 6 mp. Második Gillemot Ferenc 1 óra 19 perc 14 mp. Harmadik Eihorn Emil 1 óra 19 perc 14 1/2 mp. Negyedik Bukvich Szaniszló 1 óra 26 perc 15 mp.

2. Nyeretlenek versenye.

Távolság 20 kilométer. Elsőnek tiszteletdíj és ezüst-érem; másodiknak ezüst, harmadiknak bronz-érem.

Neveztek és indultak: Szeitz Géza (Z. K. E.), sárga-kék. Szárics János. (Sz. S. E.

FÁRCZA.

A mulató Budapestről.

Ha a mi kedves, vidéki közönségünk távolról nézi Budapest millénáris mulatozását: bizonyos jószágos irigykedés érzése fogja el az emberek bensőjét. De az irigykedés csak olyan, mint amilyent a jólétben lévő testvérrel szemben érez az olyan ifjabb testvér, akihez a bátyja mindig jó volt és akinek még az élet szép feléből reménye van részeseülni.

Pedig ez évben a fővárosi lakosok sorsa nem éppen nagyon irigylésre méltó; csaknem minden család aldozatul hozta megszokott kényelmét és kisdéd jóléte eszközeit a kiállítás dicsőségének és pompájának. Mert ami mostani budapesti közönségünk bámulatosan összetartó és mindenki vendégszerető benne. Minden ember és minden család vendégszeretőbb lett benne, mint valaha és lelkesen magyar és vezet most mindenki több vidéki családot a kiállítás csodáinak a forrásaihoz.

Hogy ez most természetes, azt így érzi mindenki; ezt tartja, aki elfogadja és így vélekednek azok, akik fáradoznak —

és épp ebben van a fővárosi lakosoknak a szép vonása.

Az újságok napról-napra igyekeznek a vidéken maradottak életárni a budapesti szépségeket és gyönyöröket.

Fájdalom, a mulatósgokban gazdag felév illesztő gyorsan elrohan, pedig a krónikásoknak annyi mindenről kell még beszélni, annyi sok szépet kellene megvilágosítani, hogy ezeket teljesen bevégezni nem is lehet.

Csak nézzük a történelmi-csarnokot, aki ennek börtövei közt sétál, minden szekrény előtt csaknem legyökeredzik a lába; onnét alig lehet tovább menni.

A Thököli Éva ruhája kék bársonyból készült. A tulajdonképeni színe se nem világos, se nem sötét; inkább amaz ugynevezett zsandár kék színű.

A szoknya szintén nem igen bő; kerek alju, de egész térdig erő vert arany csipkével van borítva. A ruha dereka szintén csak kék bársony, széles arany zsinórral összefűzött, durva mivű, megfeketedett aranykapocs tartja össze. Ez a ruha igen érdekes régi fényes rom; csupán csak a

ragyogó, csoda szép mintájú, fél méter széles arany csipke páratlan rajta.

Ugyanebben a szekrényben van még egy pár bársony és nehéz brokátból készült disz-ruha. Az egyik nehéz ezüst himzéssel van behorítva és a minták között sok, de igen sok behimezett korall-gyöngy látható.

Tudvalevőleg az ilyen gyöngy ezelőtt pár száz esztendővel csaknem egyenértékű volt a keleti gyönggyel. Pickzi legyezők, nem nagyon piczi, fehér selyem, arannyal himzett disz papucskok, néhány gyöngyű égszínkék, gyönggyel himzett apród öltözet és egy teljes menyegzői öltöny, amely az Eszterházyak családi kincstárából került ki van még ugyanebben az üveg-szekr ényben.

Aki az Eszterházyak által kiállított, „Mária-Terezia-szobát“ illetve szobákat mert őt van — megnézi: nem egy könnyen felel el. Ezek gyöngyű szobák; olyan fényesek, oly üde tisztaságban vannak fenn-tartva, amilyent alig lehet látni még a használatban lévő mai fejedelmi palotákban sem. Két nagy szalon is van kiállítva. A butorok égszínkék selyem szövetre széles arany himzésű rózsafűzér van varrva. Az aranyozott fáju karszékeket és a bájos állasu

Szabadka), fehér-zöld. Aufricht Richárd (P. B. C. Pécs), kék-fehér.

Első Szarits János 40 perc 57 $\frac{1}{2}$ mp. Második Aufricht Richárd 48 perc 22 mp. Harmadik Szeitz Géza, ki azonban utközben elmaradt s a versenyen részt nem vett.

3. Egyleti verseny.

Távolság 10 kilométer. Elsőnek tiszteletdíj és ezüst-érem, második- és harmadiknak bronz-érem.

Neveztek és indultak: Engel Manó. Bólics Aladár, kék-fehér. Svarcz Lajos, fekete. Ifj. Heindlhoffer Róbert, kék-fehér.

Első ifj. Heindlhoffer Róbert, 22 perc 13 mp. Második Svarcz Lajos 22 perc 57 mp. Harmadik Engel Manó 24 perc 1 mp.

4. Vigasz-verseny.

Távolság 4 kilométer. Elsőnek ezüst-, második és harmadiknak bronz-érem. Nevezés a helyszínen.

Első Gülemot Ferenc 9 perc 38 $\frac{1}{2}$ mp. Második Pompár Géza 9 perc 59 mp. Harmadik Aufricht Richard 12 perc 18 mp.

Este 8 órakor a „Vadászkürt” összes helyiségeiben táncestély volt, melyen a katonazenekar szintén közreműködött s mely a reggeli órákig tartott.

A tiszteletdíjak és érmek a szünóra alatt lettek a rendezőség által kiosztva.

Mire legyünk elkészülve?

Őfelsége hétfőn ünnepélyesen berekesztette a képviselőház ülését, s kimondotta, hogy ugy a bel, mint a kül-országi viszonyok olyan alakulása, a milyenekkel szemben a jelen országgyűlés működni nem képes, maga után vont a képviselőház idő előtti feloszlását.

Az 1892. év február 28-ára összehívott országgyűlést tehát fél évvel előbb kellett feloszlítani, mert olyan pártalakulásai és nézet eltérései vannak, hogy nyugodtan s higgadtan nem tárgyalhatta volna le Ausztriával való

szövetségünk, közös viszonyunk megújításáról szóló törvény javaslatot.

Fel kellett tehát idő előtt oszlatni és új választásokat kitűzni.

Nem lép meg az embert ez a hír, el volt készülvén minden politikus arra, hogy ilyen zilált viszonyok között a törvény keretén belül, oly nagy horderővel bírót javaslatot megvalósítani, kivinni még a Bánffy-féle kormánytól külön sem képes, kenytelen volt tehát megkérdezni a népet, a nemzetet, a nép elé terjeszteni és nyilatkozásra bírni, hogy mit akar Ó?

A népet nagyon ritkán kérdezik meg akarata felől, csak abban az esetben, a mikor már fondorkodások, az akna és alattomos munkák nem segítenek a bajon, a mikor már nagy a veszély. A mikor az országot kormányzó államfőriak nem tudnak mit csinálni, s a felelősséget lerázva magukról megkérdezik a népet: No hát mit akarsz? a felelősséget a népre hárítva, hogy baj esetén kezüket mosva mondassák: A nép akarta, a nemzet akarta.

Tehát az új választásokkal nagy felelősség hárul a népre, a nemzetre. Rábízták most a választást a haza jobb, vagy a haza rosszabb sorsa felett.

Tőle függ most a hazát nagygyá, széppé s a hazát provinciává és rabbá tenni. Őt kérdezték meg, hogy mit akar? Szabadságot, vagy a szolgaságot? Mit akar? Tehertől megmenekülni, vagy nagyobb teher magára vállalni? S most a népre bízták saját sorsa fölött határozni.

S a nép határozhat sorsa fölött az új választások alkalmával, a mikor legalkotmányosabb jogát gyakorolhatja.

S a mikor megkezdődnek az új választások, választó polgáraink mihez tartása végett kérdezzük: Mire legyünk most elkészülve.

S felelünk is teá, a mint személyes tapasztalataink és meggyőződéseink informálnak, s a hogy a tények állanak.

Bánffy-kormány kormány sorsa a nép választásától függ.

Attól függ: hogy akar-e a nép olyan kormányt, a melyik tehetetlen, hogy akar-e a nép olyan kormányt, a melyik hazafiatlan, hogy akar-e a nép olyan kormányt a melyik gyáva, erőszakos és szolga lelkű, hogy akar-e a nép olyan kormányt, a melyik existenciája végett az állam, a haza jóvoltának rovására külfarkodik, a felekezeti viszályokat szítja, zavarokat idéz elő, hogy benne halászhasson, magyar érdekeket háttérbe szorít, magyar műveknek mint pl. a Vaskapu, közös (Ausztria-Magyar) színezetet ad, idegen intézményeket magyar pénzen támogat — vagy se és tudja jól a kormány, hogy a nép nem akarhat egy olyan kormányt, a melyik a haza jóvoltára mit sem ad, a népet megrakja különböző cziméken adóval, tehát gondoskodott arról, hogy a nép akaratát befolyásolja.

Ismerjük Bánffy tehetetlen kormányát, ismerjük a hatalommal való visszaéléseit, és tudjuk milyen erőszakos eszközöket vesz igénybe, a mikor a nép alkotmányos jogainak megcsorbítása mellett, biztosítja létezését.

Legyünk tehát elkészülve arra, hogy igérnek mindent: eget, földet, hogy eltántorítsanak bennünket elveinktől. Az állam pénzéből iszonyu összeget fordítanak választási czélokra, hogy a szavazatokat megvásárolhassák, így csak ezt az egy esetet említjük fel, a budapesti terézvárosi kerületben *Rado-ca* kormánypárti képviselő rendelkezésére 30,000 frot bocsátott a kormány, s a *terézvárosi kaszinó* bársonyos szőnyegein szalónruhás lélekkufarok vesztegetik a népet vásárolják a szavazatokat a *budgetben* „*Rendkívüli hiadások*” címe alatt felvett s meg-szavazott két millió forintból.

Legyünk elkészülve arra, hogy a mikor alkotmányos jogait gyakorolni akarjuk, a börtönbe huzcsolnak, pandúrok, szuronyok közé állítanak s a középkori erőszakkal viszsztatartanak bennünket a szavazástól, mert ellenzékre szavaztunk volna.

Legyünk elkészülve arra, ha hivatalnok-emberek vagyunk, hogy ha ellenzékre sza-

kanapékat minden fénytűző asszony irigykedve nézi.

A japáni stílus szobában a japáni vázákat nézve, könnyen el lehetne hitetni, hogy valami nagy ur a napokban rendezette be a legújabb izlés szerint.

* * *

Az új országház számára most készül és ugyancsak ebben a csarnokban kiállított trón-székek még csak távolról sincsenek oly szépek, mint az Eszterházy-kastélyból ide hozott régi, de nagyszerű butorok. Pedig ha elgondolja az ember, hogy e kincseket érő butorzatot a nábob csupán erre a célra, tehát alig pár órai használatra csináltatta...

Egyik csarnok fali szekrényében ott függ a brandenburgi Katalin erdélyi fejedelemné egykori ruhája, kis magyar főkötőjével együtt. Ez a kék bársony ruha térdig tele van szallag-formájú arany-hímzésekkel. Ez az öltöny gazdag is, drága is, de semmiképpen sem szép; a mintája egyhangú, sőt nehézkes és nincsen rajta semmi kecses. A fejkötő igen érdekes darab, tiszta s csaknem borsó-szem nagyságú keleti-gyöngyökből van fűzve. Ugyancsak ebben a szekrényben van

a muszka-czar által most ajándékozott Rákóczy-féle híres magyar diszkard is. E kard markolatában is a czifraság tulnyomólag korall-gyöngyből van előállítva.

Általában érdekes, hogy a történelmi csarnok nagy becsű kínesei csaknem mind egyházi szerek és főkéességük ezeknek is a gyöngy. A fehér, egyenetlen, apró — majd meg igen nagy szemű igaz gyöngy a mise-mondó-ruhákban, a püspök-süvegeken és általában minden drága-szövesen mesés tömegben díszlik.

Én már láttam több országos, sőt világ-kiállítást is; de a kecsesség és a hódító csin sehoh sem volt úgy kifejezve, mint a mi mostani millenniumis kiállításunkon.

Nálunk most bármelyik pavillonba lépünk, okvetlenül találunk valami meglepő szép, kedves dolgot.

Ott van az ásvány-vizek pavillonja. A magyar embernek a nyelve szinte kitérik, ha ennek a homlokán díszlő elírás ki stilabizálja: B-a-l-n-e-o-l-óg-i-a-i pavillon. Ez előtt számtalanszor elmentem, a nélkül, hogy bele pillantottam volna — a neve iránt táplált ellenszenvből. De egyszer megjártam! A

nyári zápor épp ezen épület előtt ért utól. Persze, hogy a nyitott kapun bemenekültem és — bizony nem bántam meg. E helyen lehetett gyönyörködnöm néhány elsőbbrangu magyar fürdő végtelen ügyes másolatában. Az épületben köröskörül ott vannak Herkulesfürdő, Borszék, Bártfa, Marillavölgy, Buziás és a többi. A vízepítési pavillonnal éppen így jártam, mert ott meg a most éppen mindenkit érdekítő vaskapu-munkálatokat láttam, amely élethű szobor-csoportozatokban van megörökítve.

Az erdész és a bányász-pavillonok is mind tárnak elénk valami meglepőt.

* * *

Az Ős-Budavári mulató-hely is — — no, ez is eléggé meglepő, kivált ha úgy előkészületlenül beállítanak ami kedves vidéki atyánkfiai — is főleg leányai (ugy a 12 évesőtől a 18 évesig) természetesen szülei társaságában, láthatnak ott 30 kr.-nyi belepő díjért nyílt színpadon, este már 9-10 óra tájban néhány francziás angol izlésben kinevelt kisasszonyt lángveres, bokáig érő ruhában s gyerekekkel való sípkában, gazdagon csipkeztet főhéher alsórúhában és fekete

vazunk, legyünk bármily szorgalmas és pontos emberek, fegyelmi uton, nyugdíj nélkül dobna ki bennünket, megfosztva a kenyértől. Erre nézve is egy eset: A mult napokban valamelyik miniszteriumban a miniszter ur összehívatta a fogalmazói kart s így szólt: Itt vannak a választások. Én nem akarom az urakat befolyásolni, csak emlékeztetem arra, hogy az állam ad kenyeret önöknek, hálával tartoznak neki! Én meg vagyok arról győződve, hogy ismerni fogják kötelességeiket. Én szabadelvű párti képviselőre szavazok!

Ez annyit tesz, hogy nektek is kell szavaznotok a *kormányra*, mert az *állam* ad kenyeret!

Legyünk elkészülve arra, hogy ha a kormány pártja jut uralomra, olyan teher alatt fogunk nyögni, a milyenhez foghatót el sem tudunk képzelni. Ugy emelik a quótát, a hogy nekik tetszik, úgy fecserlik az állam vagyonát, a hogy nekik tetszik s olyan adókat szólnak ránk, a milyen majd sehogy sem fog tetszeni nekünk.

Legyünk elkészülve arra, hogy olyan állapotokat terem el a kormány, a milyen Oroszországnak is diszére válnék. Olyan semmibe sem venné az alkotmányt, mint most, ha a választó polgárok észre nem térnek s nem mondják ki, hogy: elég.

A ki a kormányra szavaz, hazáját tagadja meg, a ki a kormányt támogatja, a hazáját adja el!

S ezek a honárulók legyenek elkészülve arra, hogy a hazafi undorral fordul el tőlük, megveti s kilöki abból a körből, a melyiknek csak férge!

Legyünk elkészülve a küzdésre s legyünk kitartók, legyen a jelszónk: Előre! Csátára fel!

Balla Jenő.

harisnyás lábacskákkal tánczó misseket. A tánc közben egyik jobban igyekszik azon, mint a másik, hogy kenyérkereső tagjait már semmit sem érző arcához értesse.

Mikor aztán ezt az épületes előadást bevégezték, kilejtenek a színpalak mögé, és ha a közönség fákat rengető tapsai nem akarnak szünni, a kuliszák mögött 6 — 8 fekete harisnyás, fehér csipkés láb nyulik a nagyra becsült publikum szeméi elébe.

Ha aztán ezek a látványok kellőleg épületes hangulatban ringattak — kit-kit az izlése szerint —, a t. közönség megfordul és szélyel néz a sűrűházakban és mindenféle étel-, ital-mérésben, az ott tartózkodó lányok között.

Én jó lélekkel el nem tudom hinni, hogy Magyarországon lenne olyan anya, aki leányát a tapasztaltak után még egyszer elvinne, vagy bármily uton elmenni engedné az *Ós-Budavára* cím alatt működő „erkölcs-nemesítő” banda tivornyáira.

Zilahy Ágnes.

Politikai hírek.

Az ó-becsei ellenzék-vezetői f. hó 5-én délután Csupor Gyula nyugalmazott főszolgabíró lakásán értekezletet tartottak, a melyben azonban megállapodásra nem bírtak jönni. Csupor Kossuth programmal szeretné a jelöltet, míg Fonyó plébános olyant, a ki a revízió híve. Dr. Szilágyi pedig azt ajánlotta, hogy ne lépjen akcióba az ellenzék, ha a kormánypart Gombos Béla ó-becsei főszolgabíróét lépteti föl, mert úgy is biztos a veresége azzal szemben. Miután nem tudtak megállapodni, elhatározták, hogy a vidék ellenzékí vezetőivel együttesen még egy értekezletet fognak tartani.

Dr. Piósz Sándor igazságügyi államtitkár Baja város országgyűlési képviselője a hétfő vége felé Bajára érkezik — korteskedni.

— **A bács-almási kerület** képviselő-jelöltje, Siskovits Tamás nagybirtokos, ki pártonkívüli programmal lépett föl, e hó negyedikén tartotta a kerület székhelyén programbeszédet, a bács-almási összes választók színe előtt. A vonaton érkezett 280 bikityi, továbbá 100 tatabázi választóval és a jankováci és madarasi küldöttségekkel mintegy 800 választó jelent meg s a lelkesedés Siskovits Tamás személye iránt szinte a rajongásig megy. A páratlanul népszerű jelöltet a bács-almási választók nevében Kamarás Imre közjegyző, a bikityiek nevében Tomanovics György, a tatabáziakban pedig Deák István lelkes szónokokkal éltette s ellenjelöltiről szó sem lehet.

Mozgalmak Szabadkán. Antunovics József dr., a város első kerületének pártonkívüli képviselője nyílt levélben elbucszott választóitól, a kiket arra kér: ne kívánják tőle, hogy a mai gonosz időben, a mikor Magyarország már nem Szent-István országa, hanem a szabadkőművesek és titkos szövetkezetek állama, újabban is mandátumot vállaljon. A választók mégis föléptették Antunovicsot pártonkívüli revízionista programmal. Ellenjelöltje ifj. Vojnich Sándor kormánypartí. A II. kerületben Vermes Béla kormánypartí és Vojnich Gyula néppartí a jelöltek.

Városi ügyek.

Árlejtési hirdetmény. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1893 évi május hó 3-án 127. közgy. sz. a kelt határozata alapján ezennel közhírré tételük, miszerint a város közönsége a közvágóhídi bőrszárító telep létesítésére szükséges területet a közvágóhíd udvarán 30 évre hajlandó magánvállalkozónak átengedni tartozván ez a mérnöki elkészített terv szerint a bőrszárító telepet felállítani; ezen 30 évi időtartam alatt bőrszárítási célokra tetszése szerint hasznosítani. Ezen ügyben 1897 évi március hó 31-ik napjának délelőtti 10 órakor a városháza tanács termében zárt ajánlati verseny tárgyalás fog megtartani. Vállalkozni kívánók felhatalom, miszerint az árlejtési feltételek értelmében kellő módon felszerelt ajánlataikat 400 forint bánatpénz kapcsán 1897 évi március hó 30 napjának délután 5 óráig a városi tanácshoz nyújtsák be. A terv, költségvetés és árlejtési feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheők.

H I R E K.

— **Kinevezés.** Ó felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. *Mészöly István*, a szegedi ítélőtáblánál alkalmazott aljegyzőt az apatini járásbírószághoz albirónak nevezte ki.

— **A 13 magyar vörtnu** emlékének kegyeletos megünneplésére a zentai róm. kath. templomban e hó 6-án d. e. 8 órakor ünnepelyes gyászisteni tisztelet tartatott, a melyben Zenta város hazafiás közönsége minden part-és nemzetiségi különbség nélkül képviselve volt. *Ó-Becsén* is szépen megülték október 6-át. Este a népkör helyiségében gyászünnep tartatott a következő műsorral: 1. az „ó-becsei polg. magy. dalkör” gyászenéke; 2. Csupor Gyula alkalmi beszéde; 3. a dalkör hazafiás éneke; 4. alkalmi költemény, szavalta Gubanits F. 5. a dalkör éneke.

— **Exhumált holttest.** Lapunk mult számában megemlékeztünk Hajosévits Erzsébet ügyéről. Az elhalt Faragó holttestét a hőmező-vásárhelyi törvényszék, Hajosévits Erzsébet kivánságára f. hó 7-én exhumáltatta. A halott belső részeit az országos vegyelemző intézethez küldték és az el fogja dönteni vajjon a szörnyű vád bir-e alappal.

— **Kitüntetett kiállító.** Az ezredéves országos kiállítás alkalmával az adai földmives iskola igazgatósága kiállítási érdemmel (III. díj) lett kitüntetve.

— **Jegyzői szigorlatok.** Az őszi jegyzői szigorlatokat vármegyénknl folyó hó 14-én (írásbeli) és 15-én (szóbeli) egy bizottság előtt fogják megtartani.

— **Földmivesiskola Szabadkán** Szabadka város földmivesiskolát szándékozik föllállítani. Az ezen ügyben hozott törvényhatósági bizottsági határozatot a belügyminiszter már jóváhagyta.

— **Halálozás.** Horthi és rigyicai Kovách Iván nagybirtokos, Bacs-Bodroghmege törvényhatósági bizottsági tagja 36 éves korában elhunyt Budapesten.

— **A tornázás áldozata.** Hajnal János vármegyei pandur István nevű 8 éves fiával Vujevich Lajos szolgabíró szülőjében ment diót szedni. A fiu, miáltal apja a diószedéssel foglalkozott, tornázni ment s tornázás közben oly szerencsétlenül esett le, hogy a fiu 4 napi kínos betegség után meghalt.

— **Eljegyzés.** Kanyó Béla Zomborból eljegyezte özv. Kiss Andrásné leányát, Mariska kisasszonyt.

— **Az „Apatini keresk. ifjak egylete”** f. hó 3-án saját könyvtára javára tanulatságot rendezett, mely minden tekintetben nagyon sikerült. A négyest 40 pár tánczolta és a multság reggelig tartott. Felülfizettek a következők: Becker Ferencz 3 frt, Rosner Emil 1 frt 60 kr, Szavadill József 40 kr, Schlesinger Ferencz 40 kr, Áldori Mór 1 frt 40 kr, Herczog Mór 40 kr, Kohn Károly 40 kr, Pukács Gyula 60 kr, Münz Dávid 40 kr, Klein Vilmos 40 kr, Winter Felix 40 kr, Lövi Artur 40 kr, Flesch Adolf 80 kr, Wintner József 40 kr, Tomcsányi József 40 kr, Lichtschein Adolf 40 kr, Wolf Ferencz 30 kr, N. N. 1 frt, Walter Péter 30 kr, N. N. 1 frt, Reich József 40 kr, Löb Zsigmond 40 kr, ifj. Spitzer Lajos 40 kr, Rozovits György 40 kr, ifj. Spitzer Izidor 1 frt 20 kr, Horn Ádám 40 kr, Kiss Gyula 40 kr. Összes felülfizetés 16 frt. Összes bevétel: 55 frt 80 kr. Költségek 8 frt 36 kr. Tiszta jövedelem 47 frt 44 kr.

— **Noa dr. a nemzetközi sakkversenyen** F. hó 6-án kezdték meg Budapesten a nemzetközi sakkversenyt, melyen mégénk egyik kitűnő játékos, Noa dr. újvidéki ügyvéd is részt vesz. — Noa dr. Janovszky párisi mesterrel játszott. A fővárosi lapok

ciósérőleg nyilatkoznak a küzdelem felől, a mely bár Janovszky győzelmével végződött, Noának sok hívet szerzett. F. hó 7-én Noa dr. Csigorin orosz mesterrel mérkőzik, a ki előtt Popill lengyel mester már lerakta fegyvereit. A „Magyarország“ ezt írja Noa küzdelméről. Az egyik sarokasztalnál már érdekesebb a küzdelem Janovszky párisi matador és dr. Noa újvidéki ügyvéd között. Janovszky elegans harezmodorát dr. Noának megfontolt higgadt huzásai eleinte kissé meggyengítették, de később teljes egyenlőséggel küzdöttek egymással. A győzelemről még nem lehet köztültk szó. A tegnapi megéjelt versenyről a „Pesti Hírlap“ ezeket írja: A nap eseménye ma Noa, a magyar mester játsz-mája volt az orosz Csigorinnal szemben, aki nem bírt diadalmaskodni. Ez is igen szép eredmény és a magyar sakkvilág dicsőségére válik a mai remis. Noa futár-játszmat kezdett és szívoosan, biztosan folytatta; egy ízben nagy veszedelemben forgott, de össze-szedte magát és a zseniális orosz minden erőlködése dacára is a 65-ik huzás után, ugy fél nyolc óra tájt, a Noa-Csigorin játszma eldönthetetlennek nyilvánított. A „Budapesti Hírlap“ meg ezt írja: Noa dr. futárjátékot választott Csigorin ellen s kitűnően indult. A hevesvéri orosz idegesen kereste a támadást, de Noa szilárd játékkal nyomult előbbre s nagy területet szerzett, de az orosz kezdte visszashorítani s este nyolc óra eldönthetlenné vált a küzdelem. Érdekes, hogy a világhírű orosz mester tegnap megverte a lengyel Popiel-t, míg ma a magyar Noa, a ki alig vett még részt ilyen nagyszabású versenyen, remis-vé tudta tenni vele szemben a partit. Dr. Noa a holnapi versenyen Wallbrodi berlini matadorral fog küzdeni.

— **Önképzőköri választások.** A zombori felső kereskedelmi iskola önképzőköréi — mint már jeleztük is — f. hó 4-én tartotta alakuló közgyűlését. — Trencsényi Károly vezetőtanár rövid szavakban üdvözölte az egybegyűlt ifjúságot, lelkere kövén szavaiban azt, hogy tisztviselőit élénk körültekintéssel és figyelemmel válassza meg. Az ifjúság rövid, de hangos tanácskozás után a következő rendben választotta meg a kör tisztviselő karát. „Magyar szépirodalmi kör“ elnökevé egyhangulag *Rósenthal* Ármán felső osztályú tanuló; a „Modern nyelvek és kereskedelmi szakosztály“ elnökévé egyhangulag *Szeifert* Márton felső osztályú tanuló; elnökevé egyhangulag *Rósenthal* Ármán felső osztályú tanulókat; aljegyzővé *Knion* és *Zentek* alsó osztályú tanulókat; titkárrá *Dalmay* Oszkár felső és *Zilzer* Béla közép osztályú tanulókat; főpenztárnokká *Scherer* Ottmár felső osztályú tanuló; segédpenztárnokká *Löwi* közép és *Petrovics* alsó osztályú tanulókat; főkönyvtárnokká egyhangulag *Bóth* Jenő felső osztályú tanuló és segédkönyvtárnokká *Cservenka* közép osztályú tanuló. A jegyzőkönyv felvételével a kör Rósenthal Ármán felső osztályú tanuló bízta meg. A kör határozatát a tanári kar, az alelnöki és a segédkönyvtárnoki választásokat mint az alapszabályokba ütközőket kivéve, jóváhagyta.

— **Szöntai népisoklak.** Szöntai levezelőnk, megdöbbenő színekkel festi az ottani népoktatás képét. — Többször szólaltunk fel már mi is e lap hasábjain ez állapottal ellen, de a szó csak elhangzott és hivatalos intézkedések még máig sem történtek. Lássuk csak a mostani állapotokat. — Az 1896/7 tanévre a 6—12 éves gyermekek közül 583 tanköteles; ebből 300 egyáltalán nem látogatja az előadásokat, a többi 283 is rendetlenül. — Javulás nem mutatkozik, sőt hogy a hideg tél күszöbön áll, a tanuló közme otthon marad. S ily állapotok mellett a tanfelügyelőség télen marad-e?

— **Telefon összeköttetés Budapest és Szabadka között.** A mint értesülünk a kereskedelmi miniszter intézkedett, hogy

Budapest és Zimony között közvetlen telephelyben összeköttetés létesítenek, a mi által Szabadka is abba az előnyös helyzetbe fog jutni, hogy Budapesttel közvetlen telefon összeköttetése lesz.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A verébási vasúti indóház előtt vasárnap este felé megrendítő szerencsétlenség történt. Amint a Szabadkáról érkezett esti személyvonat a pályaházba berobogott, Rakovecz József vasúti kalauz egyik kocsirol véletlenül lebukott és a vonat kerekéi alá került. Az összes kocsi keresztül mentek a boldogtalan testen és azt darabokra szaggatták. Rakovecz négy gyermeket és fiatal özvegyet hagyott hatra.

— **Az ó-becsei családirtó** cizmella „B-N“ a következőket írja: Kormos Tóth György ó-becsei lakos — régtől fogva hangoztatja már, hogy kiirtja a családját: feleségét, öt gyermekét és az anyósát. Tóth György tegnap, hogy fenyegetéseit beváltás, revolvert s huszonöt töltényt vásárolt s aztán elment a korcsmába, hogy egy kis bátorságot igyék. Jó későn vetődött haza, s egy szóval sem emlegette — mint rendesen — sötét szándékát. Az asszonynak feltűnt a férj nyugodtsága s reszkette leste a pillanatot, amikor a vad ember elalszik. S csakugyan a részeg férj néhány perc múlva mélyen horkolt. Ekkor felugrott a híves az ágyból, félretotta férje takaróját és egy pillanat alatt hatalmába kerítette a terítő alá rejtett revolvert és a golyókat. Mikor a veszedelmes fegyver a kezében volt, gyermekeivel és anyjával átfutott a szomszédba. A férj éjjel körül felébredt, figyelve leste családja lélekvételét, már felemelkedett, hogy gyilkolási szándékát teljesítse, midőn megnyillott az ajtó s a bajban a rendőrség emberei jelentek meg. Ezek vallatására a legnagyobb macakcsággal tagadta, hogy családját meg akarta volna ölni. A halálra íjelt anya most a szomszédok szívességére van szorulva, mert nem akar gyermekeivel vissza menni férjéhez.

— **A titellek vasutja.** Sajátságos édes mámorban ringatódnak a jó titellek; azt hiszik ugyanis, hogy a tavasz beálltával majd vasutat kapnak. Szegény bohók! Hogy reménykednek! Pedig hiába valónak látszik minden. Az ország-gyűlést feloszlottak. Minden viczinális vasutról szóló törvényjavaslat keresztül ment a ház ülésén. A Títel-Ujvidék-Ó-Becsei vonalnak meg híre-hamva sincsen. Ez jó is így! Mert ha a vasutépítés tény volna, akkor a legközelebbi képviselő választás alkalmával mit igérhetne a kormány-parti képviselőjelölt. Így pedig egyszerűen a sokat jelentő vasutat igéri. — Ezen okulhat a Csajkás kerület!

— **Templomépítés akadályokkal.** Ó-Becsen az alsóvárosi katolikus lakosság-nak régi óhaja, hogy templomot építhesse-nek. A cél megvalósítására annak idején gyűjtést indítottak, mely 15 ezer forintot eredményezett. A község képviselőtestülete a templomra 25 ezer forint segélyt szavazott meg, amde ezt a megye nem hagyta jóvá. Így tehát a templomépítés elodázódott. A közel 5000 lélekből álló alsóvárosi lakosság f. hó 1-én gyűlést tartott, melyen Fonyó Pál ó-becsei plébános kijelentette, hogy ő nem ellenzi a templomépítést, csak pénzt teremtsenek elő. Erre indítvány tétett, hogy a meglévő pénzzel legalább a telek vételessék meg. Ez elfogadott és bizottság küldetett ki. Majd kimondta a gyűlés, hogy küldöttségileg megkeresi a politikai községet, segélyért.

— **Új ügyvéd Újvidéken.** Haller József nyug. vár. tanácsnok Újvidéken ügyvédi irodát nyitott.

— **Orvos-választás.** Bács-Petrov-szellő második orvosi állása f. hó 3-án lett választás utján betöltve. A pályázók közül nagy szótöbbséggel dr. Csomós Jakab apáczai orvos választatot meg.

— **Új adóhivatal.** A titeli új adóhivatal már elfoglalta új állomását. Most

berendezkednek s már eljelen a kerületé-be tartozó állami hivatalnokok ott vehetik fel fizetésüket. Egy-két közelebb fekvő községnek ez új adóhivatal előnyére valik, de többnek — mint pl. Kátnak is — nem nagyon előnyös, mert Újvidékhez sokkal közelebb esik.

— **Hymen.** Grossmann Sándor Zentáról eljegyezte özv. Bergel Fáni ó-becsei lakosnó leányát, Etelka kisasszonyt.

— **Vakmerő lőghajós.** Hizli Imre mint molnár Kozma József ó-becsei szélmalmában dolgozott. Valami javítani való lett volna a dolgot, mit csak úgy lehetett elkészíteni, ha kívülől férfiak hozzá. Hizli belekapaszkodott tehát a vitorlába és annak a segítségével iparkodott a tetőre jutni. A vitorlát lassan mozgasba hozta a szél és Hizli lassan emelkedett fölfelé. Mikor már oly magasra jutott, hogy a tetőt elérte, elvesztette az egyensúlyt, lebukott a magasból. Az esés következtében arcát összezúzta, fogai kitértek, balkarja elterődött, ezenkívül még több zúzódást szenvedett. Életben maradá-sához kevés a remény.

— **A bosszú áldozata.** Valami régi haragos lehetett Gávrits Szevő bácsföld-vári lakos Pavlov Mladennak, akire mult vasárnap este ráesett s mikor Pavlov 7 óra után gyanútlanul haladt hazafelé, Gávrits eléje került, kirántotta revolverjét és közvetlen közelből meglőtte. A golyó Pavlovnak bal hóna alatt hatolt be és súlyos sérülést okozott. Az elfogott Gávrits tagadásban van.

— **Verbász és Vidéke** címmel Boros György szerkesztésében „nem politikai hé-tülap“ indul meg Ujverbáson, mely programjának egyik legfőbb pontja szerint a magyarság ügyét kívánja szolgálni magyar és német nyelven.

— **Leesett a torony tetejéről.** Nagy szerencsétlenség történt Kucurán, a rüthén templom tornyának betetőzése alkalmával. A tetőzet befödési munkálata már be volt fejezte s csak egy részét a tetőnek kellett meg befesteni; ezt a munkát Gabri-ny, petrováczai ács teljesítette. Midőn végezt munkája után egy munkás kíséretében a torony ablakához ment, hogy leszálljon, a szerencsétlen Gabrány elcsuszott s a to-rony tetejéről leesven, mindkét lábát össze- vissza törte, és másnap iszonyú kínok közt meghalt.

Foulard-selymet 60 krtól 3 fit 35 krig méterenkint — japáni, chinái, s. a. t. a legújabb mintázzattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selymet 35 krtól 14 fit 65 krig. méterenkint sima, csiklos, koczakozott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző szín és 2000 szín és mintázott s. a. t. a megrendelt áru postabé- és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari-szállító) selyemgyára Zürichben. Svájczba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasz-tandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

G S A R N O K.

42,592 szerző.

— Egy kis színházi elmélkedés. —

A legutolsó országos népszámlálás alkalmával annyi színpadi szerző számláltak össze Magyarországon, a mennyit e sorok élére bigyeszttem. Egy fia-szerzővel sem kevesebbet. De minthogy a legutolsó népszámlálás óta már hat esztendő telt el, feltehető, hogy ez a szép szám még meg-

szaporodott, s ez idő szerint annyi dráma-, színmű-, vígjáték- és bohózatiró van az édes magyar hazában, mint talán a világon sehol másutt.

A számukat, persze, — legközelebbi népszámlálásig legalább, — nem lehet egész precízitással megmondani, mert a magyar színpadi szerzők legtöbbször — *títkos!*

Beszéljünk tehát egyelőre a nem titkosokról.

És itt aztán önkénytelenül elmegy az embernek a kedve az élcelődéstől, az eredeti vígjátékok és bohózatok nagyon — komolyan hangolják az embert.

A napokban egy színházi emberrel beszéltem, aki ott mozog a deszkákön s szép egy pár tuczat mindenféle rendű és rangú darabon végigházasodott, végigfelsült, vagy végigépiződösködött, a mai eredeti színpadi irodalomról levén szó, azt mondta:

— Azt kell hinnem, hogy a magyar embernek nincs a vérében a darabírás. Nem születt rá!

Az én színészem talán túlságosan sötéten nézi a dolgot, de egy kétségtelen, hogy az utóbbi esztendőök színpadi termése közt akárhány olyan darab volt, a mely akaratalanul is a fentebbi sötétvéru konkluzióra juttatja az embert.

Az akadémia és egyéb színpadi pályázatok babérai valóságos élcelődés tárgyai lettek nálunk, sajnos, a — pályanyertes darabok miatt s akárhányszor hallani az írói körökben ilyen dialogust:

— Nem pályázol az idén a Teleký díjra?

— Isten ments! Még megtalálnám nyerni! Milyen blamázs!

Kritikus-körökben pedig így élcelődnek egyes premiére-k előtt:

— Nem hallott valamit X darabjáról?

— Nem, de már előre is bizonyos, hogy egy kis elnézésre szorul, hiszen — pályadíjat nyert!

Kétségtelen, hogy a magyar íróknak az irodalomnak semmiféle ágában sincs olyan nehéz helyzete, mint a színpadon. A lírikus poetáink semmivel sem írnak rosszabb verseket, mint az idegenek, akik rosszat írnak, a novellistáink is csak lépést tartanak valahogy, ha nem is Turgenjevvel és Guy de Maupassant-al, de a külföldi irodalomnak Herczeg Ferenczeivel, de a magyar színpadi szerzőknek . . .

Ezeknek csakugyan nehéz helyzetök van! Mert tessék versenyt futni Sardou-val, Augier-el, Pailleronnal, Lemaitre-el, Bissonnal?

Mert a magyar szerzőknek igenis ezek a versenytársai! Színpadjainkon ezeknek az uraknak vannak ott a darabjaik és színházba járó közönségünk ezeknek a színpadi mestereknek az alkotásaihoz van hozzáfoghatva. Természetes tehát, hogy ugyanazt a kritikai mértéket alkalmazzák Prém József urra, mint Dumas Sándor urra!

És legelső sorban ez a baja az eredeti színpadi irodalomnak!

Jó magyar darab azért nincs manapság, mert a legjobb is jóval gyöngébb a közepes francia darabnál s a kritika meg a közönség egyenlő mértékkel mér mind a kettőnek.

Az „egyenlő mérték” pedig itt a legnagyobb igazságtalanság.

A magyar színpadi irodalom gyöngye, fejlődésben lévő csemetéje nemcsak hogy a kritikai vihart ki nem állja, de a szerető kertésznek minden gyöngédségére rászorul, aki vigyáz, hogy a gyöngye csemetének valahogy az eleven husába ne vágjon.

Szegény hazai szerzők! Nektek nem igen van alkalmatok a kritikus-kertész urak részéről azt a gyöngédséget tapasztalni!

Ezek az urak az ő kritikai későkkel az eleven husba vágják bele s egy-egy szerzővel, aki egy gyöngye darabocskával mert előállni, úgy bannak el, mintha legalább is — hazaárulást követett volna el.

Mikor egyes eredeti premiére-k után sorra szedem az újságok kritikáit, akárhány van közte olyan, a mely hangjára nézve olyan, hogy a hatásabos tárczás-kritikáját bátran ebbe a pár szóba szoríthatta volna össze a kritikus ur:

— Hah, nyomorult gazember, darabot mértél írni? Nesze!

Egy kis elnézés kell a hazai színpadi termelésnek. Ugyanaz az elnézés, a melylyel kint a turfón a kéteves csikóra nem raknak annyi terhet, mint derby-nyertes erackra. Egy színpadi szerző pedig csak érdemel olyan bánásmódot, mint egy — csikó!

És kell az elnézésen kívül még valami; — tér!

Egy ilyen új tere az eredeti színpadi szerzőknek a budapesti Vígyszínház. A napokban alkalmam volt ennek a színháznak a dramaturgjával, Szécsi Ferencz író-társammal, erről a tárgyról beszélni. Így szólt:

— Ide azokkal az eredeti darabokkal: A *Vígyszínház* az eredeti magyar színpadi irodalomnak istápolója akar lenni, s a hol egy tehetség mutatkozik: szívesen felkarolja. A Vígyszínház programjának első pontja az, hogy *magyar Vígyszínház* akar lenni! Most már csak a hazaszerzőktől függ, hogy azzá legyen.

S hogy a Vígyszínház hű ehhez a programjához, azt megmutatja mindjárt az első lépésével, mikor kétezer korona pályázatot irt ki eredeti vígjátékokra. Ez a pályázat *öt eredeti magyar darabot* eredményezett, mely egymásután mind sorra kerül.

Éppen most készül a színház e darabok egyikére *Follinusz* Aurélnak *Az öreg* című vígjátékára.

Az első eredeti darab, melynek a *Vígyszínház* készséggel nyitotta meg a kapuját, „*Béni bácsi*” műsoron van s a mennyire én ismerem a *Vígyszínház* dramaturgjának az asztala körül uralkodó elveket, senki sem óhajtja jobban, hogy a *Vígyszínház* repertoire-ján minél több legyen az eredeti darab, mint maga a *Vígyszínház*.

. . . Fel, 42,592 színpadi szerzője Magyarországnak és irjatok!

Márkus József.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Újság” október 4-iki száma 17 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Dr. Réczey Imre” (arcképpel). — „Tompá szobra előtt”. Költemény Szuhai Benedekről; szavalták Tompa Mihály szobrának leleplezése alkalmával Sárospata-

kon. — Regénytár: „Az eltűnt”. Regény Irtó Szivos Béla (Linek Lajos rajzaival); „Hires asszonyok”. Történeti rajzok. (Mária Lujza francia császárné arcképpével). — „A vaskapu és a közlekedési technika újabb vívmányai”. — Az aldunai munkálatokról” (képekkel: Háy Gyula rajzai és Erdélyinek a Vaskapu-esatoma megnyitási ünnepélyen fölvetett fényképei után). — „Két nap a Vaskapunál” (képekkel) Margó Miklóstól. — „Hasznos hangyák” — „Az ezredvi kiállításból: A magyar kereskedelem egy százados intézménye”. — „Egy viking hajó”. — „Az új Ferencz-József hid” (képekkel Weinwurm és Divald legjobb fényképei után). — „A kolozsvári Mátyás-szobor ünnepe”. — „Ezredvi ünnepélyek”. — „Képek a kiállításról” (képekkel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendezeti hírek. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 2 forint, a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Jogászaink figyelmébe. A legközelebb kihirdetendő „*Bünydi Perrendtartás*”-ról szóló törvény részletes magyarázattal és betűrendes tárgymutatóval dr. Perjessy Mihály fehértemplomi kir. ügyész által e napokban kifog adatni. A könnyven kezelhető és át tekinthető olcsó (egy frt ötven kr.) zsebkönyv különösen gyakorlati jogásznak tesz igen jó szolgálatot. Megrendelhető szerzőnél Fehértemplomban.

„**Az Évszak**”-ok szerint változik hölgyeink ruházata is. De változik a divat is és a ki ehhez alkalmazkodni akar, annak vezetőre van szüksége. Ilyen legmegbízhatóbb vezető „*Az Évszak*” című divatlap, mely magyar divatújságaink között elvitázhatlanul legdiszesebb és mégis a legolcsóbb. „*Az Évszak*” legújabb száma a legutolsó divatot mutatja be. Az őszi idény ruházata, a szemnek szinte jó! első finom kivitelű képekben, minden ruhának szabását részletezve a mellékelt szabásív. Melegen ajánljuk minden magyar hölgynek! „*Az Évszak*”, előfizetési ára negyedévre 1 frt. A kiadóhivatal Budapest, VI. ker. Király-utca 110. kívánatra barkinek szívesen küld mutatvány-számot.

„**Pressburger Zeitung** története.

Érdekes kis könyvecske jelent meg a napokban a pozsonyi könyvpiacra. Ifj. Angermayer Károly ügyes tollal írja meg Magyarország legrégebbi hírlapjának a „Pressburger Zeitungnak” történetét. — A könyvecske a történet magyar és német szövegét tartalmazza. — A szerző röviden foglalkozik csak a „Pressberger Zeitung” történetével, annál többet az előtte és a nemsokára utána megjelenő lapokkal, a melyeknek politikai és társadalmi helyzetüket, irányukat és elert sikerüket, állítja szembe tárgyával. A szerző művét ezen szavakkal fejezi be: Hazaifiságot, munkát és szorgalmat irtunk mi zászlónkra és a zászlónak hűségét esküszünk az új ezredév küszöbén is. Német szóval bár, melyen az igazi hazafias magyar érzelem mindenkor pártolásra talál, fogjuk szolgálni a jövőben is hűten, kitartóan a szeretett ezeréves Magyarországot.

Őszi esték. Halk zizegással hullnak a fákról a levelek, a gyermekvilág legjobb barátja, a szép szabad természet téli álomra készül. A szülők és nevelők körültekintenek, hogy kárpótlást szerezzenek a kicsinyeknek meg a serdülőknél azért a sok élvezetért, a melyet a nyár nyújtott nekik és a melyet most már hat hónapig nélkülözniök kell majd. Jobb kárpótlást nem nyújthatnak annál, a melyet a szívet és lelket nemesítő, a mellett pedig szórakoztató olvasmány ad nekik. Ilyen olvasmány pedig a kicsinyeknek a Pósa Lajos lapja, *Az Én Ujságom*, mely közel nyolcz évi pályafutása alatt kivívta magának az első rangot a gyermekolvasmányok sorában. Munkatársai a legkiválóbb magyar írók, közleményei egytől-egyig olyanok, hogy megkedveltetik a gyermekvilággal az olvasást, fejlesztik a hazaszeretetet és minden jóra főgékonyt teszik a szívet. A mit Pósa lapja a kicsinyeknek nyújt, felmutatja a serdülők részére a „Magyar Lányok” cztmü szépirodalmi képes hetilap, a melyet Pósa Lajos közreműködésével Tutsek Anna szerkeszt. A tizenegy és tizenöt év közötti fiatal-ság ebben leli legjobb barátját, utmutatóját és izlésének fejlesztőjét. Mind a két lap külső dísz és kiállítás tekintetében nemcsak, hogy kiállja a versenyt a külföld hasonlírtányu válalataival, de túl is szárnyalja azokat. A ki arról meg akar győződni, kérjen mutatvány-számot, a mely a kiadóhivatal (Andrássy-út 10. szám) kívánatra bárkinek ingyen küld. Az én Ujságom ára negyedévre 1 frt. -- a „Magyar Lányok”-é negyedévre 1 frt 50 kr.

Az „Ország-Világ” legutóbbi 40-ik száma a következő érdekes és gazdag tartalommal jelent meg: A vaskapu megnyitása (öt képpel) dr. Falk Zsigmond-tól. Mátyás király. (Drámai prólog het képpen) E. Kovacs Gyula-tól. A Ferencz-József hid és épít. (Hét arcképpel.) Az alduai vaskapuszabályozási m. kir. művezetőség személyezete (öt kép.) Egy a sok közül (novella) (Ossmann A.) tól. Blanka (költemény) Keményffy-tól. Béni Bacsí (Regény folytatás) Tillier Claud-tól. Az ezredéves orsz. kiállítás zsűri-tagjainak I. csoportja (Huszonkilenc arckép) Gesztenyében, Pestü M. tól. Az asszony (novella) Alapi Béla-tól, Világ folyasa, Adorjan Sandor-tól. Vásárhelyi Pál (arckép) A vaskapui királynapok (3 kép.) Új hangversenyterem a fővárosban (képpel.) Az üllői úti új iparművészeti muzeum (kép.) Rovatok. Hirdetések, Rejtvények, stb. stb. Külön melléklet: Szép asszony (Delpit Alfred regénye). Az „Ország-Világ” a legolcsóbb képes hetilap, előfizetési ára negyedévre csak 2 frt. Előfizetéseket a kiadóhivatal címere kell küldeni (Budapest V. hold u. 7. sz), mely mutatvány számokat kívánatra bárkinek ingyen küld.

Rákóczy kardja ez, melyet a magyar nemzetnek nemrégiben visszaajándékozott az orosz czár. A kicsinyített képet az **Uj Idők, Hercege** Ferencz képes hetilapjának szívessegeiből közöljük. Ez az ujság szerfelett gazdag jó regényekben, novellákban és pompás képekben. Előfizetőinek pompás színes képet ad ajándékba, már e félévben. A **Gyurkovics lányok** nagy genre képét. Az **Uj Idők** főmunkatársai: **Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor.** Előfizetési ára évnegyedre: 2 frt. Kiadóhivatal: Andrássy-út 10.

Szerkesztői üzenetek.

N., polg. kaszinói tag Apatin. Nem vállalkozunk *szeuzáli szerepre.*
B. J. Budapest. Levél megy.

Választási zászlók
nálam a **legrövidebb idő alatt és a legjutányosabb árak mellett** készülnek.

Steiner Lajos,
czimfestő és zászlókészítő
Zombor.

A gazda közönség figyelmébe.

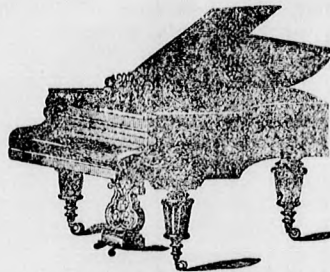
Értesitem, hogy raktáromon **15.000 kggr.** a legkitünőbb minőségű és az őszi vetésekre nagyon alkalmas **mútrá-**

A választásokhoz
nemzeti- vagy a jelölt színéből készült, névvel vagy bármely fölírással ellátott,
karszalagokat
és a jelölt színéből készült kokárdákat gyári áron szállit

Berkovits Rezső,
selyemszalaggyáros,
Kulán.

gya (superfoszfát) van és azt kisebb vagy nagyobb mennyiségben jutányos ár mellett eladom.

Tisztelettel
Brummer Kálmán.

Alapított 1865-ben.
A legjobb új és átjártzott
ZONGORÁK

PIANINOK ES HARMÓNIMUMOK
a legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

Heckenast Gusztáv

hirneves zongoracladási és kölcsönző intézetében

BUDAPEST, IV., Kigýó-utca 7. sz.

Schiedmayer és fia, leghíresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legolcsóbb harmóniumai. — Árjegyzék ingyen.

Pártoljuk a kitünő hatású erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

„Livia“ forrás-víz.
HAZAI SEITERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti
vasas-víz. „**Széchenyi**“
2 lit. 30 kr., 1 lit. 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

Az „Erdélyrészi Kárpát-Egyesület”

országos ásványviz-raktára: BUDAPEST, Aradi-utca 58. szám.

Telefónnal csak a szám 25—15 kérendő.

Zombori főraktár: **Weidinger A. S.**

Kapható mindenütt. — A jövedelem Jótékonycélra megy.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1896.

október hó 1-től. —

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza					
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.					Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.			
6012	6004	6006						6005	6003	6011			
I.—III.	I.—III.	I.—III.						I.—III.	I.—III.	I.—III.			
855	735	225		ind.	Budapest k. p. u. (121)		erk.	105	735	705			
257	1156	445			Szeged-Rókus (122)		„	1123	342	1217			
450	205	632		ind.	Szabadka ebéd. 121,122,124,125,		erk.	843	126	1040			
520	229	703		„	Tavankut		„	813	103	1010			
540	249	733		„	Bajmok		„	751	1247	947			
628	320	817		„	Nemes-Militics		„	704	1209	858			
645	334	834		érk.)	Zombor ebéd. (130)		(ind.)	646	1154	835			
655	341	841		ind.)	Priglevicza-Szent-Iván		(érk.)	639	1147	825			
722	402	909		„	Szóna		„	614	1127	800			
739	416	927		„	Gombos ebéd. (Kompátkeles)		ind.	556	1112	739			
754	428	942		érk.	Erdőd		erk.	540	1059	724			
928	525	1057		ind.	Dálya ebéd. (104)		ind.	415	959	600			
944	537	1112		erk.				400	945	545			

Oda				Szabadka-Baja				Vissza					
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.					Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.			
4712	4702	4704						4703	4701	4711			
I.—III.	I.—III.	I.—III.						I.—III.	I.—III.	I.—III.			
545	245	647		ind.	Szabadka ebéd.		erk.	935	1250	1030			
626	318	720		„	Csikeria		„	904	1219	954			
718	352	784		„	Bács-Almás		„	839	1154	925			
725	358	800		„	Almás		„	824	1139	900			
801	426	832		„	Bikity-Borsod		„	757	1112	828			
842	502	908		érk.	Baja (130)		ind.	715	1034	725			
324				„	Zombor (130)		ind.		705	405			

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza					
V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.					Sz.-v.	V.-v.	V.-v.			
6112	6114	6102						6101	6113	6111			
I.—III.	I.—III.	I.—III.						I.—III.	I.—III.	I.—III.			
335		100		ind.	Baja (124)		erk.	930		705			
347		111		„	Baja-szállásváros		„	921		680			
414		126		„	Vaskút		„	904		688			
435		151		„	Gara		„	840		600			
452		208		„	Rigyicza		„	822		541			
522		233		„	Stanisva		„	803		517			
551		252		„	Gakova		„	737		443			
613		313		„	Nenadies		„	716		417			
626		324		erk.	Zombor (123) ebéd		ind.	705		495			
	280	351		ind.	Zombor-vásártér		erk.	630	718				
	325	358		„	Fernbach-szállás		„	621	709				
	327	410		„	Zsarkovác		„	610	683				
	329	421		„	O-Szapár		„	600	633				
	331	437		„	Brsztovác		„	544	630				
	333	458		„	Hódságh		„	527	603				
	417	523		„	Parabuty		„	483	550				
	435	552		„	Paraga		„	471	502				
	511	607		„	Gajdobra (129)		ind.	355	408				
	535	625		erk.	Bulkesz		erk.	334	403				
	531	625		„	Petrovác-Glozsán		„	333	346				
	531	625		„	Futtak		„	325	332				
	615	723		erk.	Ujvidék (121) ebéd		ind.	253	251				
	632	718		„			„	225	215				

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza					
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.					V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.			
4311	4301							4312	4304	4302			
I.—III.	I.—III.							I.—III.	I.—III.	I.—III.			
512	213			ind.	Szabadka ebéd.		erk.	853	138	607			
540	242			„	Békova		„	826	110	539			
611	311			„	Orom		„	807	1249	518			
633	335			„	Karjad		„	732	1218	447			
659	404			érk.	Zenta ebéd.		ind.	700	1146	416			
415	814			ind.	Szeged-Rókus		erk.	932		210			
720	453			ind.	Zenta ebéd.		erk.	640	1126	358			
757	557			„	Ada		„	606	1052	324			
820	545			„	Mohol		„	545	1037	309			
840	605			„	Bács-Petrovoszellő		„	518	1015	247			
906	631			erk.	Ó-Becse		ind.	448	949	220			

Oda				Szeged-Rókus—Zenta				Vissza					
V.-v.	V.-v.							V.-v.	V.-v.				
4216	4218							4215	4217				
I.—III.	I.—III.							I.—III.	I.—III.				
415	210			ind.	Szeged-Rókus ebéd.		erk.	932	814				
440	243			„	Röszke		ind.	909	750				
458	253			erk.	Horgos		ind.	850	730				
	230			ind.	Szabadka		erk.	922	1035				
501	312			ind.	Horgos		erk.	840	720				
520	343			„	Bács-Martonos		erk.	822	700				
543	357			„	Ó-kanizsa		„	807	640				
605	418			„	Adorján		„	737	558				
630	443			erk.	Zenta ebéd		ind.	710	528				
906	558			erk.	Ó-Becse		ind.	448	220				

Oda				Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrád.				Vissza					
Sz.-v.	Tv. sz. sz.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.				V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.		
906	974	904	908	912				911	907	903	905		
I.—III.	II.—III.	I.—II.	I.—III.	I.—III.				I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.		
124		538	842	324	erk.	Kis-Szállás		ind.	1220	541	257		
1244		901	901	317	„	Kolebia		„	1152	523	238		
100	405	602	917	408	ind.)	Szabadka ebéd.		erk.	1120	505	220		
145	453	611		525	erk.)			ind.	1021	802	145		
211	531	647		616	„	Csantavér		„	942	719	121		
284	612	718		648	„	Bács-Topolya		„	914	643	102		
255	625	723		720	„	Hegyes-Feketehegy		„	831	545	1236		
324	635	733		745	„	Verbász-Kula		„	800	509	1218		
351	635	733		816	„	Ó-Keér		„	730		1155		
412	635	733		830	„	Kiszács		„	702		1138		
		833		908	erk.	Ujvidék ebéd		ind.	617		1116		

Oda				Szeged-Rókus—Szabadka				Vissza					
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.				V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.		
4110	4102	4104	4106	4122				4121	4101	4103	4105	4109	
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.				I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	
	722	442		210	ind.	Csaba	erk.	1249		1110		636	
	257	812	1156	445	ind.	Szeged-Rókus ebéd.	erk.	700	1123	342	746	1217	
	313	829	1216	502	„	Röszke	ind.	641	1101	326	730	1158	
	335	842	1232	516	erk.)	Horgos	(ind.)	624	1043	311	716	1144	
	338	845	1234	517	ind.)	Palics	erk.	614	1042	308	713	1143	
	412	911	106	545	„	Szabadka ebéd.	ind.	541	1008	243	650	1113	
	427	922	120	557	erk.			525	951	210	637	1058	